

IMDi sørs nominasjon til Bosettingsprisen 2015: Grimstad kommune

IMDi Sør nominerer Grimstad kommune til bosettingsprisen 2015. Kommunen skiller seg ut i region Sør og innfrir alle de tre nominasjonskriteriene med ekstraordinær bosettingsinnsats, nytenkende tiltak for å få deltakere ut i jobb eller utdanning og en solid planprosess som har gitt en kommunedelplan til etterfølgelse på flyktningfeltet.

200-årsjubilanten Grimstad kommune er en spydspiss i inkluderingsarbeidet i region Sør. Over år har kommunen bosatt på et høyt nivå, med et ekstra byks i 2015. Resultatene på introduksjonsprogrammet har ligget i landstoppen år etter år. Grimstad er en kommune som jobber langsiktig med inkluderingsarbeid. De planlegger for økning i bosetting, og vil ta sin del av ansvaret for at Norge skal lykkes i dette arbeidet. De har også kommet langt når det gjelder å jobbe etter prinsippet om at det er hele Grimstad som tar imot nye innbyggere, noe som påpekes av kommunens ledelse.

«Vi driver flyktningarbeid i hele kommunen».

Bjørn Kristian Pedersen, kommunalsjef Grimstad kommune

Fagfolkene står sterkt i flyktningtjenesten og NAV, og de er opptatte av å dra med alle relevante instanser i inkluderingsarbeidet. Grimstad kommune har organisert introduksjonsprogrammet i NAV, mens det er den kommunale flyktningtjenesten som har ansvar for bosetting, fremskaffelse av bolig og boveiledning.

Det glitrer i Grimstad

Grimstad kommunes innsats i inkluderingsarbeidet scorer høyt på det målbare. Verdt å merke seg er også det som ikke er like lett å måle: grunnverdiene og holdningene som skinner gjennom alle ledd i organisasjonen, fra politisk og administrativ ledelse til fagfolk i hele kommunen. Det er kulturen og verdisynet som gjør at Grimstads gode resultater glitrer litt ekstra. Det handler om menneskesyn, samfunnsansvar, å se den enkelte, gi nye Grimstadinnbyggere anerkjennelse og gjøre som kommunen (og Søren Kirkegaard) anbefaler:

Hvis det i sannhet skal lykkes å føre et menneske hen til et bestemt sted, må man først passe på å finne ham der hvor han er og begynne der. Dette er hemmeligheten i all hjelpekunst.

1. Ekstraordinær innsats for å bosette mange flyktninger i 2015

Behovet for flere bosettingsplasser var stort i 2015. Grimstad kommune tok denne utfordringen på strak arm, og svarte med å øke fra 45 til 71 vedtaks plasser etter henvendelse fra statsråden i april. Vedtaket ble også gjennomført med totalt 72 bosatte i 2015, og av disse 6 enslige mindreårige flyktninger.

Dette er ikke et engangsstunt fra Grimstad. Integrering av flyktninger anses som et samfunnsansvar og Grimstad vil bidra med å ta sin del. Dette viser også vedtaket for 2016 som er i tråd med IMDIs anmodning – Grimstad vil bosette 90 flyktninger hvorav 35 er enslige mindreårige. Tallet er høyt sett i forhold til sammenlignbare kommuner med tilsvarende innbyggertall (ca. 22 000).

Kommunen går aktivt ut mot private utleierytter for å fremskaffe boliger, og benytter kun 10 % kommunale boliger. Flyktningtjenesten følger opp de private utleierne og legger vekt på tilgjengelighet og lite byråkrati for å inngå en avtale. Dette skaper tillit og fleksibilitet.

Flyktningtjenesten vet at flyktninger er gode leietakere og selger dem inn hos utleierne som sikre betalere. Kommunen er opptatt av de gode effektene bruk av private boliger har. Denne måten å bosette på skaper møteplasser for flyktningene. Det kan være starten på et nettverk og utleierne får en relasjon til nye innbyggere. Møter skaper relasjoner og relasjoner endrer holdninger. I tillegg åpner disse gode erfaringene for at flere ønsker å bruke sine utleieobjekter til bosettingsarbeid. Der Grimstad for noen år siden opplevde utfordring med å skaffe nok boliger, er de nå i en situasjon hvor de til enhver tid har tilgang på nye hus og leiligheter og faktisk kan presse prisen ned.

Mange kommuner benytter seg av avtalt selvbosetting for å avhjelpe en utfordrende boligsituasjon. Grimstad har tilgang på nok boliger, men de åpner likevel opp for denne metodikken for å la flyktninger som har nettverk og evne til å finne bolig på egenhånd ta grep om eget liv.

2. Rask overgang til arbeid og utdanning

Grimstad kommune har år etter år levert stabilt gode introresultater. I 2015 kom 82 % ut i arbeid eller utdanning. (75 % i 2014, 81 % i 2013, 68 % i 2012). Kommunen følger også nøye med på sine resultater, og melder om at nesten samtlige av dem som går over i videregående opplæring fullfører denne. Mye av grunnen til at de gjør det godt kan tilskrives tett og godt samarbeid med arbeidsgivere som tilbyr språkpraksisplasser.

Språkpraksis til alle introdeltakere

Introduksjonsprogrammet i Grimstad er preget av et arbeidsrettet fokus. Borte er sy og strikkekurs – nå skal alle ut på en arbeidsplass for å snakke norsk.

«Sy- og strikkekurs er ute – de får ikke jobb av det!»

Elisabeth Lehland, NAV Grimstad

NAV Grimstad har ansvar for å fremskaffe språkpraksisplasser og alle deltakere skal ut på en arbeidsplass innen seks måneder etter påbegynt introduksjonsprogram. Dette gjelder deltakere som har arbeid som mål i individuell plan, men også de som går et utdanningsløp. Målet med å være i språkpraksis er først og fremst å øke nivået i norsk muntlig. Samtidig gir praksisplasser norsk nettverk, arbeidserfaring og mulighet for jobb hvis deltakerne er gode nok. Dette skjer ofte i Grimstad hvor flere av arbeidsgiverne de samarbeider med tilbyr jobb til deltakerne. Dette er ikke bare gunstig for personer som går et arbeidsrettet program, men er helt nødvendig for deltakere som trenger finansiering til videre utdanning gjennom en ekstrajobb.

Bygger relasjoner

NAV Grimstad prioriterer å bruke mye tid på å skape gode relasjoner til arbeidsgivere. Dette gjør de ved å kontinuerlig ha fokus på tett oppfølging av deltakerne i praksis, dialog med arbeidsgivere om hva de ønsker og hva som er viktig for dem og evne til å endre kurs om noe ikke fungerer. NAV Grimstad presenterer godt forberedte deltakere til den aktuelle bedriften. Deltakerne skal vite hva som venter dem før de møter arbeidsgiver og NAV kjenner bedriftene og vet hvilke deltakere som vil kunne fungere godt hos akkurat dem. Alle deltakere intervjues av NAV før de går ut i språkpraksis slik at en sikrer motiverte deltakere på de aktuelle arbeidsplassene og at rett deltaker havner på rett språkpraksisplass. Et av suksesskriteriene til NAV Grimstad er erkjennelsen av at kontakten med arbeidsgivere må pleies og stadig utvikles. Oppfølgingen skjer i tett samarbeid med voksenopplæringen som også sikrer sammenheng mellom det som skjer på arbeidsplassen og i klasserommet. De ansatte i NAV Grimstad ser på seg selv som selgere med frimodighet til å jobbe ut mot bedrifter på vegne av de nye innbyggerne i Grimstad.

McDonalds-modellen

NAV Grimstad har etablert et samarbeid med McDonalds om formidling av språkpraksisdeltakere som videre fører til jobb i andre enden. I dette samarbeidet er stikkordene god kartlegging, solid forberedelse før møte med arbeidsgiver, rett person på rett sted, tett oppfølging av deltaker og arbeidsgiver, tilgjengelige NAV-ansatte og evne til å ta grep kjapt når noe ikke fungerer. Dette programmet er videreført til McDonalds Arendal og er i oppstartsfasen i Kristiansand. Restaurantsjef i Grimstad ønsker også å løfte ideen oppover i systemet. Det startet med en samfunnsengasjert hamburgersjef i Grimstad sammen med dyktige og uredde NAV-ansatte som prioriterer tett kontakt med arbeidsgivere. I dag er seks introdeltakere ute i språkpraksis og i løpet av tiden NAV og McDonalds har samarbeidet har de ansatt en teamleder, en assisterende teamleder, to heltidsansatte og fem på deltidsstilling.

“McDonalds er opptatt av verdien av mangfold. Vi vil behandle flyktinger på en ordentlig måte og gi dem en sjanse. Nøkkelen for å lykkes er at vi er tydelige på hva vårt behov er og at dialogen med NAV tett og god. De kjenner oss, vet hva vi trenger. På denne måten får vi bra match, og nesten samtlige kommer ut i jobb etter språkpraksis”.

Ken Åstrøm, Restaurantsjef McDonalds Grimstad

Frivilligheten står sterkt

Grimstad kommune er opptatt av at flyktingene skal bygge nettverk, også utenom skole og jobb. Derfor har de i 2015 jobbet spesielt med å koble flyktinger til lokalbefolkningen gjennom vennekontakter og vennefamilier, og har satt av ressurser i form av en stilling til å følge opp dette arbeidet. I 2015 knyttet 50 flyktinger bånd til vennefamilier/kontakter i Grimstad. På denne måten blir flyktingene kjent med lokalbefolkningen, blir trygge på å omgås nordmenn og de får snakket masse norsk. Grimstad kommune har stor tro på at denne innsatsen trykker introdeltakerne og bidrar til raskere kvalifisering. Der mange kommuner i høst har famlet i blinde for å kanalisere gode krefter som følge av flyktningsstrømmen, har Grimstad vært beredt til å strategisk nyttiggjøre seg av en lokalbefolkning som vil bidra i inkluderingsarbeidet.

«Vi vil ta vare på alle frivillige som henvender seg til kommunen».

Tora Skippervold, Flyktningskoordinator

Grimstad har med denne prioriteringen også en ressurs som samarbeider med frivillige organisasjoner og kan sette dem på rett spor når de tar kontakt med kommunen og ønsker å bidra, samt å koble deltakere til ordinære fritidsaktiviteter.

Møter hele mennesket

Grimstad kommune er opptatt av at de møter de nyankomne der de er og med det de har behov for slik at de har større sjanse for å komme ut i jobb eller utdanning. Helsestasjonen screener alle etter ankomst med fokus på psykisk helse. De tilbyr også samtalegrupper. Ved behov er veien kort til videre helseoppfølging i kommunen. Alle foreldre har ICDP lagt inn i introduksjonsprogrammet, og flyktnings-tjenesten har en ansatt som har fokus på familier og deres behov. Kommunen har en bevisst rekrutteringsstrategi hvor de vektlegger flerkulturell forståelse, og flyktnings-tjenesten er tydelige på at dette er et viktig forebyggende element. Med dette fokuset etterstreber ansatte i Grimstad kommune å møte hele mennesket der de er, og har med dette mulighet til å fjerne hindringer som kan være forstyrrende for kvalifiseringsløpet.

3. Planarbeid

Grimstad kommune har tradisjon for flyktningplaner, og vedtok i oktober 2015 en ny kommunedelplan for flyktningområdet 2015-2027. Hovedkonklusjonen i planens satsingsområder er at:

" ... kvaliteten på tjenestene Grimstad kommune tilbyr, med særlig vekt på tett oppfølging av den enkelte flyktning, styrker muligheten for den enkelte flyktning til å bli selvhjulpen og integrert i lokalsamfunnet".

Tett oppfølging av den enkelte gjenspeiler også tjenesteapparatets fokus og holdning, med NAV, flyktningtjenesten, voksenopplæringen og helsestasjonen i spissen. Dette forsterkes også av planprosessen med bred involvering gjennom temamøter. Blant annet har brukerne blitt hørt ved at tidligere bosatte flyktninger, deltakerråd i kvalifiseringstjenesten og tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet har deltatt i forarbeidet til planen. Kommunalsjef og påtroppende Rådmann, Bjørn Kristian Pedersen, påpeker at kommunedelplanen er fundamentet for arbeidet fremover og at det er et godt verktøy til å synliggjøre forbedringspotensialet. Flyktningplanen er konkret og presenterer tydelige mål, utfordringer og "slik vil Grimstad kommune lykkes". Dette er en kommune som vet hvor de vil og hvordan de kan komme dit.

«Min oppgave er å heie på de ansatte, bekrefte dem og støtte dem i det gode arbeidet de gjør for at vi skal være en god bosettings og inkluderingskommune. Jeg er imponert og har stor stolthet over arbeidet Grimstad får til».

Per Kristian Vareide, Rådmann Grimstad kommune